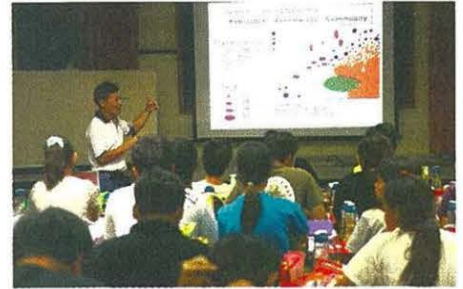


Young Society เรียนในโลกกว้าง 'มหาวิทยาลัยกลางแจ้ง'



“น้องๆ ใครมีคำถามบ้าง”
แม้ในห้องเรียนที่เต็มไปด้วย
ทฤษฎี คำตอบของนักศึกษา
ส่วนใหญ่จะเป็นความเงียบ แต่ในห้องเรียน
ธรรมชาติ ของค่ายนิเวศวิทยาทางทะเลภาค
ฤดูร้อนกับเซฟรอนที่ใช้ท้องทะเลและป่าชายเลน
เป็นห้องเรียน คำถามของนักศึกษาถึงเรื่อง
ราวของระบบนิเวศรอบทะเล กลับมีมากมาย

ตั้งแต่ปี 2535 อุทยานวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้ร่วมกับ
สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล
ชายฝั่งและป่าชายเลน จังหวัดภูเก็ต ร่วมกัน
จัดค่ายนิเวศวิทยาทางทะเลภาคฤดูร้อนขึ้น
และได้รับการสนับสนุนจาก บริษัท เซฟรอน
ประเทศไทยสำรวจและผลิต ในการบ่มเพาะ
นักอนุรักษ์รุ่นใหม่ ที่ปีนี้จัดขึ้นต่อเนื่องเป็น
ครั้งที่ 21 แล้ว

ทุกเข้านักศึกษาทั้ง 33 คน ต้องตื่นแต่เช้า
เพื่อเรียนรู้ภาคทฤษฎีให้เข้าใจก่อนเรียนรู้
ภาคปฏิบัตินอกห้องเรียน ณ ป่าชายเลน หรือ
ท้องทะเล เพื่อให้ได้สัมผัส “ของจริง” และ
เข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับความ
สัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมทาง
ทะเล ตลอดจนกลไกและกระบวนการสำคัญ
ที่เกิดขึ้นในทะเล เพื่อให้เกิดความรู้ในการใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรในทะเลอย่างรอบคอบ

และยังยืน รวมถึงเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของระบบนิเวศวิทยาทางทะเล ผ่านทางกิจกรรม
ต่างๆ อาทิ การสำรวจบริเวณป่าชายเลน หาดหิน
และการดำน้ำเพื่อเก็บตัวอย่างทางทะเลไป
ทำการศึกษา

"การเรียนในมหาวิทยาลัยต้องจินตนาการมาก
อย่างเก่งพอออกภาคสนาม 2 ครั้ง แต่ที่นี้เป็น
ของที่ไม่แห้ง ได้ลงน้ำตลอดเวลา มันตื่นเต้นกว่า
พรุ้งนึ่งก็ได้ไปดูปะการัง ดูปลา ได้เห็นของจริง
น่าตื่นเต้นกว่า" ผศ.ดร.ปิติพงษ์ ตันติโชค
ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เริ่มต้นเล่าให้ฟัง

อาจารย์ปิติพงษ์ เชื่อว่าการเรียนรู้ นอกจาก
ตำราทฤษฎีที่ต้องเข้าใจแล้ว การเข้าถึงธรรมชาติ
ที่แท้จริงก็เป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน
โดยอาจารย์ขอใช้คำว่า "มหาวิทยาลัยกลางแจ้ง"

"มหาวิทยาลัยกลางแจ้งที่เรียนได้เยอะ
เป็นภาคสนาม ไม่ใช่ของแห้งๆ ขวดดองๆ แต่
เป็นการเรียนรู้จากของจริง"

โดยเฉพาะสถานที่ในสถาบันวิจัยและ
พัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และ
ป่าชายเลน จังหวัดภูเก็ต เป็นพื้นที่ที่เหมาะสม
ให้น้องๆ นักวิทยาศาสตร์ ได้เรียนรู้ สัมผัสธรรมชาติ
แห่งท้องทะเลอย่างแท้จริง ทั้งปะการัง หาดหิน
หาดทราย หาดทราย หาดทราย หาดทราย หาดทราย
ซึ่งล้วนเป็นเครือข่ายพันธมิตรที่พร้อมให้ความรู้
น้องๆ เต็มที่

หากใครวาดภาพว่า ดำชมเมอร์ทางทะเล
แห่งนี้จะได้ดูแค่ตัวปลา เห็นว่ายเล่นดูปะการัง
นั่นสิครับ ดูวิวที่แหลมพรหมเทพ คิดผิดถนัด เพราะ
ทุกคนที่มาเข้าค่ายต้องเรียนหนักตั้งแต่เช้าจรดค่ำ
ผ่านทั้งทฤษฎีเข้มข้น และภาคปฏิบัติสุดโหด
ตลอดระยะเวลา 1 เดือน เพื่อให้น้องๆ ได้
ความรู้จริงๆ อย่างถึง "แก่น"

"ที่นี้จะให้นักศึกษาทำแล็บโดยตรงเรียน
ทั้งกลางวัน กลางคืน และเกือบทุกคืนเด็กๆ
จะต้องถกกันถึงสิ่งที่ได้พบมาทั้งป่าชายเลน
ชายหาด ทะเล รวมถึงปรากฏการณ์ที่เป็น
ผลพวงจากพฤติกรรมคน เช่น การเลี้ยงกุ้งบั้ง
ปลา หรือการเลี้ยงปลาสวยงามในอควาเรียม
เป็นการทำลายหรืออนุรักษ์ พร้อมๆ กับการ
อัปเดตความรู้ใหม่ๆ ทางทะเลอย่างการจัดการ
บริหารทรัพยากรทางทะเลเมื่อเออีซีเปิด เรื่อง
น้ำทะเลเป็นกรด ซึ่งมีทั้งวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
จากในประเทศและต่างชาติมาให้ความรู้ถึงใน
ค่าย และก่อนปิดคอร์ส ทุกคนต้องจับกลุ่มทำ
โครงการ เริ่มตั้งแต่ตั้งทฤษฎี วางแผนทดลอง
สุ่มตัวอย่าง จนถึงนำเสนอให้อาจารย์และพี่ๆ
ในสถาบันฯ ได้ฟังและซักถาม"

น้องๆ แต่ละคนจะร่วมกันแชร์ประสบการณ์
การเข้าค่ายครั้งนี้ว่า การเรียนในค่ายไม่ได้เรียน
เหมือนมหาวิทยาลัยทั่วไป เพราะเรียนจาก



**การลงพื้นที่ทำให้
ได้สัมผัสของจริง
หากเรียนในห้อง
ก็แค่ตัวหนังสือ
เป็นประสบการณ์
ประทับใจที่หาไม่ได้**

ผู้เชี่ยวชาญจริงในพื้นที่จะได้ฝึกแถมในโลกการ
ทำงานจริง จะสลับเรียนกันระหว่างห้องเรียน
แล้วอีกวันก็ลงพื้นที่ของจริง

บุตรดา ฐิตมานวิจิต นักศึกษาชั้นปีที่ 3
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เล่าว่า
"ไม่เคยรู้จักหาดหินมาก่อน แรกๆ ก็เข้าใจว่า
หินธรรมดา และมีคลื่นซัดแรง ไม่เคยคิดว่ามี

สิ่งมีชีวิต แต่ค่ายนี้ทำให้ได้รู้จัก และเรียนรู้ว่า
หาดหินเป็นหาด High Energy Beach
และมีสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า สิ่งที่มีชีวิต ไทด์ พูล
(tide pool) ที่อยู่ในแอ่งน้ำ การลงพื้นที่ทำให้
ได้สัมผัสของจริง หากเรียนในห้องก็แค่
ตัวหนังสือเป็นประสบการณ์ประทับใจที่หาไม่ได้
ในรั้วมหาวิทยาลัย"

ขณะที่ จันทรมณี ปัญญาไว นักศึกษา

ชั้นปีที่ 3 ภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยสงขล
นครินทร์ ที่แม้จะเรียนในสถาบันการศึกษา
ชายฝั่งทะเลอันดามัน แต่การมาค่ายครั้งนี้ได้
สร้างประสบการณ์แปลกใหม่ และได้เรียนรู้
เทคนิคการเก็บตัวอย่างที่ต่างไปจากในห้องเรียน
"ค่ายนี้แคว้นวิทยาทางทะเล ทำให้ได้เรียนรู้
ด้านเทคนิคการเก็บตัวอย่างบางวิธี ในวิชาเรียน
จะไม่มี หรือเก็บจากท่อเรือไม่ได้เก็บน้ำลึกขนาดนี้"

ประทับใจปลาในแนวปะการัง สีสันสวยทำให้รู้ถึง การปรับตัวของปลา เรียนรู้เรื่องทฤษฎี แนว ปะการัง ทำให้มีปลาหลายชนิดอยู่รวมกันได้ นอกจากนี้เมื่อเรารู้จักทะเลมากขึ้นเราก็จะรู้ว่า ทะเลก็มีปัญหา ระบบนิเวศถูกผลกระทบมากมาย ถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล ต้องหันมาดูแลให้ มากขึ้น ด้านความประทับใจรวมๆ ในการมาค่าย คือ การได้รับความรู้ต่างๆ มากมาย ด้านนี้เวค การทำงาน ได้อยู่ร่วมกับเพื่อน นักศึกษา หลากหลายสถาบันแชร์ประสบการณ์ร่วมกัน อาจารย์มีความทุ่มเท และจุดประกายให้เด็ก รุ่นใหม่ๆ เข้ามาทำงานด้านอนุรักษ์ ตั้งใจมา เข้าค่ายตั้งแต่ปีที่แล้ว มาได้ปีนี้เป็นโอกาสที่ดี เป็นประสบการณ์ ยืนยันว่าเราจะมาทางนี้"

ด้าน นฤเบศร์ เพิ่มพูน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล บอกว่า "รู้สึกตื่นเต้นเพราะ มีสิ่งใหม่ๆ ให้ค้นหาตลอดเวลา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ ในป่า ออกทะเลเป็นครั้งแรก น่าสนใจเพราะผม ไม่ได้เรียนวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ทรัพยากร ทะเลชายฝั่ง (อันดามัน) มีความหลากหลาย สมบูรณ์ ป่าชายเลน มีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำ มาสะสมที่ปากแม่น้ำ เกิดเป็นป่าชายเลน การ ดูแลรักษาต้นน้ำ ไม่ปล่อยของเสียไป ไม่ไป กักที่ป่าชายเลน ได้เรียนรู้ทั้งกายภาพและ ชีวภาพ สังเกตเห็นเลนขนาดตะกอน สิ่งมีชีวิต ที่อยู่บริเวณป่าชายเลน การปรับตัวของสิ่งมีชีวิต ลักษณะของป่า และดิน ได้เห็นต้นเสม โกนง สัตว์ ปูหนูมาน ปูก้ามดาบ ปลาตีน ดอกไม้ทะเล รู้สึกประทับใจมาก เคยเห็นแต่ในหนังสือ ที่วี พอเจของจริงเป็นพุ่มอยู่บนทราย เวลาจับ จะดึงตัวลงไปใต้น้ำทราย จับยากมาก ต้องรีบ จับอย่างรวดเร็ว ถ้าช้าต้องขุดเข้าไปใต้น้ำทราย นอกจากนั้นยังได้ความสมบูรณ์ของปะการัง ปลา ในทะเลทำให้รู้ว่าปลาถ้าจะเข้าไปอยู่ในแนวปะการัง พวกมันจะต้องปรับตัวให้เข้าไปอยู่ได้ด้วย

ส่วน ปภพ ฤกษ์รัตนาวารี นิสิตจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสริมท้ายว่า ได้รับ ความรู้เรื่องนิเวศมากมาย หนึ่งในนั้นคือ การ เก็บตัวอย่าง เก็บอย่างไร

"เราต้องรู้ว่าการเก็บอะไร มองหาอะไร เราอยากเก็บแม่เพรียง ออกไปแล้วไม่รู้ว่าจะ อยู่ตรงไหน จะเก็บอะไร เจอแล้วจะเก็บอย่างไร ไม่ให้ตัวอย่างเสียหาย เก็บรักษาอย่างไร เป็น ขึ้นเป็นตอน จัดบันทึกอะไรบ้าง"

สุดท้าย ดุษฎา เลียงบุญเลิศชัย ผู้จัดการฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ บริษัท เซฟรอน ประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด กล่าวว่า "เราได้เห็นผลผลิตจากค่ายโดยเฉพาะบุคลากร ด้านนิเวศวิทยาทางทะเลของไทย ซึ่งหลายคน ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนด้านนี้ หลายคนกำลัง ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก อย่างไรก็ตาม ในด้านของบุคลากรด้านนี้ของไทยยังถือว่า ขาดแคลน ซึ่งทางบริษัทฯ ก็มีนโยบายสนับสนุน ต่อไป โดยโครงการค่ายนิเวศวิทยาทางทะเลภาค ฤดูร้อนกับเซฟรอน ถือเป็นตัวอย่างหนึ่งของ ความตั้งใจจริงของเซฟรอน ในการสนับสนุน การศึกษาแก่เยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญของ ชาติ โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลที่ ปัจจุบันยังต้องการทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ อีกมาก เพื่อพัฒนาการศึกษาและความเชี่ยวชาญ ทางด้านนี้และจะเดินหน้าต่อไป เพื่อให้ความรู้ ทางด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และเพื่อจุดประกายจิตสำนึกการ อนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติของ เราให้คนรุ่นใหม่ต่อไป

แม้จะเป็นระยะเวลาเพียง 1 เดือน แต่ ประสบการณ์ชีวิตที่เข้มข้น ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ก็คุ้มค่าอย่างหนึ่งๆ ทั้ง 33 ชีวิต ให้เติบโตทั้งความคิด และความรู้ที่จะนำกลับไปต่อยอดการศึกษาในระบบ และเป็นต้นกล้าแก่นอนุรักษ์ในอนาคตต่อไป